

едно отъ многобройнитѣ славянски племена, което се е настанило въ срѣдна Чехия и на което войводитѣ постепенно си подчинявали останалитѣ племена, додѣто най-послѣ въ втората половина на X вѣкъ енергичниятъ князь Болеславъ II, нареченъ „Жестоки“, покорилъ послѣднитѣ остатѣци на непокорнитѣ войводи и наложилъ на цѣлата страна едно название Чехия и Чехи.

Самото положение на тази страна т. е. въ непосредствено съсѣдство на германския елементъ, дава да се разбере, като каква ще бѣде историята на чешкия народъ. Славниятъ чешки историкъ Палацки вижда въ чешката история единъ основенъ законъ, върху който тя се основава; този законъ е *борбата на чехитѣ съ германизма и съ Римъ*.

Прѣдметътъ на днешната ми сказка е именно тази историческа борба, която трае вече цѣла една хиляда години и на която краятъ още не може да се прѣдвиди. Разбира се, че азъ не мога да претендирамъ да изложя тука въ една кратка сказка подробно всичкитѣ перипетии на тази историческа борба, за която най-прочутитѣ историци сж написали цѣли томове — това сж почти $\frac{2}{3}$ отъ чешката история изобщо. Цѣлътъ ми е много по-скромна т. е. да начертая единъ общъ прѣгледъ на тази борба и то само въ по-главнитѣ й фази и ще се считамъ за щастливъ, ако уважаемитѣ ми слушатели си съставятъ поне едно кратко понятие за тази вѣковна борба на своитѣ западни братия Чехи. За да разберемъ главната причина или съ други думи — психологията на тази борба, трѣба да си припомнимъ, какъвъ е характерътъ на двамата съперници и ще ни се освѣтлятъ много непонятни инакъ, може би, за насъ исторически събития. Ще приведа за тази цѣль думитѣ на прочутия нѣмски философъ Хердера, авторъ — както вѣрвамъ, безпристрастенъ, който характеризира Славянитѣ и своитѣ съотечественици Нѣмци по слѣдующия начинъ:

„Тихо и безъ много шумъ завзели Славянитѣ сегашнитѣ имъ прѣдѣли като колонисти, пастири и земледѣлци; тѣ обичали земледѣлие, развивали забѣлѣжителна домашна индустрия и въртѣли търговия съ издѣлїята на прилежния си трудъ. Тѣ се прѣдавали на рудокопство, обработвали изкопанитѣ метали, правѣли соль, тъкали платно, приготвявали медовина, садѣли овошни дървета, свирѣли, пѣели и прѣкарвали така единъ щастливъ животъ. Тѣ сж били благодѣтелни, извънредно гостоприемни, свободолюбиви, но при тога много покорни, податливи, имали отвръщение отъ грабежъ и плячкосване. Тѣзи тѣхни отлични качества обаче не сж ги запазили отъ робство, но ги докарвали до него. Понеже тѣ не сж имали никога воинственни князе и войводи, затова и не се домогвали до завладѣвания на чужди земи и прѣдпочитали да плащатъ данѣкъ на воинственнитѣ си съсѣди, само да ги оставятъ на миръ. Възползувани отъ тѣзи благоприятни качества, тѣхнитѣ съсѣди, Нѣмци, тежко се провинили противъ тѣхъ. Като почнемъ още отъ Карла Велики, нѣмцитѣ захванали да притѣсняватъ славянитѣ. Разбира се, че на воинственнитѣ Франки е било много лесно да поробятъ единъ трудо-